

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 23.04.2026

nr 8-2/26/2321

Meie 18.05.2026

nr 1-12/470-2

**Strateegiliste uuringute programmi
pikaajaliste uurimissuundade sihttoetuse
eraldamise ja toetuse tagasinõudmise
täpsemad tingimused ja kord**

Lugupeetud Kristina Kallas

Kultuuriministeerium ei kooskõlasta haridus- ja teadusministri käskkirja „Strateegiliste uuringute programm“ (programm) eelnõu ja teeb eelnõule järgmised märkused.

1. Puudub senise olukorra analüüs, mis võimaldaks kavandatava muudatuse eesmärgipärasust ja mõju hinnata. Puudub selgitus, kuidas eelarve üleviimine Haridus- ja Teadusministeeriumisse ja rakendamise üleviimine Eesti Teadusagentuuri (ETAG) parandab kultuurivaldkonna teadus- ja arendustegevuse (TA) vajaduste väljaselgitamist ning tagab uurimisvõimekuse arendamise. Palume lisada seletuskirja senise olukorra analüüs.
2. Muudatuse mõju ja riskid ei ole hinnatud. Kultuuriministeeriumi haldusalas on valdkondliku TA vahendite mõju märkimisväärne ning rahastuse kadumine senisel kujul toob kaasa tagasimineku teadusvõimekuse arendamisel. Palume seletuskirjale lisada mõjuanalüüs.
3. Puudub pikaajaline kindlus valdkondliku TA-tegevuse rahastamiseks pärast 2030. aastat. Palume lisada selgitus, kuidas toimub valdkondliku TA rahastamine pärast 2030. aastat.
4. Jätkuvalt puudub selgus, kuidas rahastatakse neid valdkondliku TA tegevusi, mis ei liigu loodava SUP'i alla. Kogu valdkondliku TA tegevuse eelarve viiakse valdkondliku ministeeriumi alt Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarvesse. Loodav programm aga katab ainult osaliselt ministeeriumi ja valdkonna vajadusest lähtuvaid uuringute, analüüside ja teadusnõustamiste vajadusi. Osa valdkondliku TA tegevustest on kavandatud jätkuvalt jätta valdkondliku ministeeriumi vastutusele, kuid nüüd juba ilma selleks vajaliku eelarveta. Teadusnõustamine, konsultatsioonid, väiksemahulised uuringud jäävad SUP'ist välja, kuid Kultuuriministeeriumis nendeks TA tegevusteks eelarvelisi vahendeid pärast kavandatavat muudatust enam ei ole. Palume lisada selgitus, millistest eelarvevahenditest hakkab toimuma nende ministeeriumile või valdkonnale vajalike TA tegevuste rahastamine, mida loodav SUP ei hõlma.
5. Puudub selgus, kuidas hakkab toimuma Kultuuriministeeriumi haldusalas olevate teadustöö kohustusega asutuste (muuseumid, Rahvusraamatukogu) TA-tegevuste rahastamine. Kavandatava muudatuse tulemusena tänaseks muuseumides ja Rahvusraamatukogus käivitatud teadustöö seiskuks. Kultuuriministeeriumi baaseelarves TA vahendeid muuseumide teadustegevuse jätkamiseks ei ole. Palume lisada selgitus, kuidas ja millisest eelarvest hakkab toimuma teaduskohustusega haldusala asutuste TA-tegevuste rahastamine.

6. Programmi käivitamisel suureneb halduskoormus ning selle mahtu ei ole hinnatud. Lisaks nõrgestab SUP'i määrus ministeeriumide võimekust teadmistepõhiselt poliitikat kujundada ning aeglustub uuringute tellimise protsess.
7. Programmi haldamise ja käivitamisega seotud kulud on märkimisväärselt suured. 2026. a riigieelarve seletuskirjas on eelarvemõjuga meetmetena muuhulgas välja toodud rahaline kulu SUPi kujundamiseks ministeeriumis 2026. a 0,98 mln eurot, 2027.a 0,6 mln eurot. Palume selgitada, millistest vahenditest need kulud kaetakse ning lisada vastav selgitus seletuskirja. Programmi rakendamise iga-aastane kulu on ca 2% SUP'i kogueelarvest, milleks on 2026. a riigieelarve seletuskirjas märgitud 2027-2029. a 36,2 mln eurot. See teeb iga-aastaseks kuluks 724 000 eurot. See summa on samas suurusjärgus kui Kultuuriministeeriumi viimaste aastate TA eelarve. Palume põhjendada seda kulurida ning selgitada, millistest vahenditest see kulu kaetakse. Palume lisada selgitus seletuskirja.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Viivian Jõemets 5699 7410
Viivian.Joemets@kul.ee